

XXXIII. évf.

Cluj, 1936. január—június.

1-6. sz. (306).

TRANSZILVÁNIA

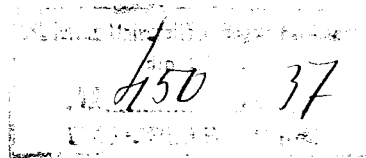
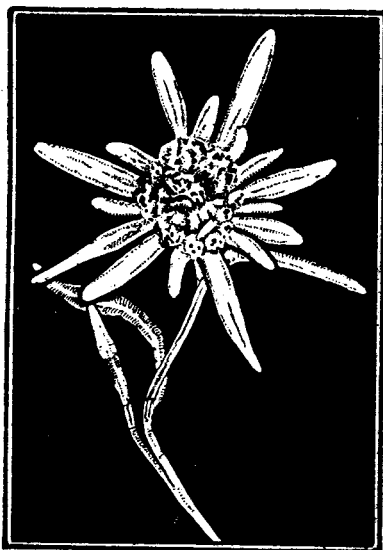
— HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT —

A TRANSZILVÁNIAI KÁRPÁT-EGYESÜLET
ÉS MÚZEUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

SZERKESZTI:

DR. TULOGDY JÁNOS

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kiadja a Transzilvániai Kárpát-Egyesület

Cenzurat

385

TARTALOM:

	Oldal
<i>Dr. Tulogdy János: A szerkesztő előszava</i>	1
<i>M. Gy. és T. J.: Emlékezzünk</i>	3
<i>Vámszer Géza: Ciuc a téli sportok hazája</i>	6
<i>Bányai János: Felciuci érdekes látványok</i>	9
<i>Prefort Ferenc: A Baia Marei „Gutin” osztály Izvoarei menedék- háza</i>	13
<i>Dr. Tulogdy János: Küzdelem a Föld legmagasabb hegyének meghódításáért</i>	16
<i>Dr. Tulogdy János: A néprajzi gyűjtés módjai</i>	18
<i>Dr. Balogh Ernő: Titkári beszámoló az 1935. évről</i>	19
<i>Egyesületi hírek</i>	21
<i>Báthory Zsigmond tutajos kirándulása az Arieşen</i>	21
<i>A turistaság hírei</i>	22
<i>Irodalom</i>	24

Sport- és turista-
felszerelést
nagy választék-
ban jutányosan
szerezhetbe

Schusztar
Emilnél

—
Cluj
Piața Unirii

—
București
Calea Victoriei 32

A
ROMANIAI MAGYARSÁG
VEZETŐ NAPILAPJA
A

Brassói Lapok

A
legjob-
ban képzett
tudósítási szervezet
az ország minden városában.
A modern újságírás minden igényét
kielégítő hírszolgálat a világ minden
részéből. / A legnevesebb publicisták, a legjobb
erdélyi újságíró gárda. / Győződjék meg minderről
személyesen és kérjen azonnal díjtalan mutatványszámot.
B. L. kiadóhivatala Brasov, Strada Regele Carol 56-58

XXXIII. évf.

1936. évi tartalomjegyzék.

TRANSZILVÁNIA

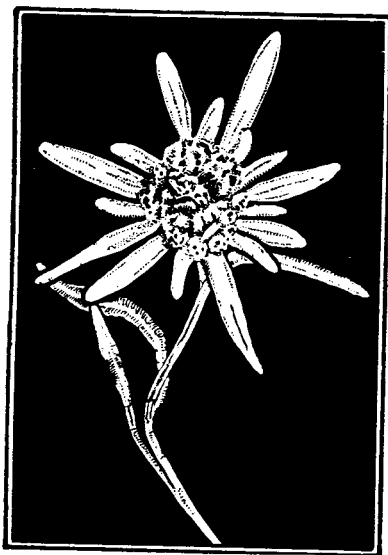
— HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT —

A TRANSZILVÁNIAI KÁRPÁT-EGYESÜLETNEK
ÉS A TÁRSEGYESÜLETEKNEK ÉRTESSÍTŐJE

SZERKESZTI

DR. TULOGDY JÁNOS

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kiadja a Transzilvániai Kárpát-Egyesület
Cluj 1936.

Cenzurat

Tartalomjegyzék 1936. évről.

	Oldal
<i>Bacsoni Géza</i> : A Phaeton-vízesés	30
<i>Dr. Balogh Ernő</i> : Titkári beszámoló az 1935. évről	19, 39
<i>B. E.</i> : Az ivorai menház avatása	32
<i>Bányai János</i> : Felciuci érdekes látnivalók	8
<i>Brüll Emánuel</i> : Természetjárás és nyelvtudomány	78
<i>Friedsam Gyula</i> : Ünnepek a bukkerdei menedékházban	73
<i>Id. Hirschfeld Sándor</i> : Emlékezés Czárán Gyulára	45
<i>M. Gy.</i> : Bagaméri Virágháty Gyula	3
» » Mikházi Kovács Géza	4
» » A genciána virág legendája	60
<i>Offlik Tibor</i> : Kirándulás a Caras-völgyön át a Prolázba	35
<i>Papp Lajos</i> : Emlékművet Czárán Gyulának!	28
<i>Prefort Ferenc</i> : A Baia-Mare-i »Gutin« osztály izvoarei menedékháza	13
<i>Révai Kornél</i> : A ponyászkai Zsigmond-menedékház	51
<i>Dr. Szabó I. Áttila</i> : Gyűjtsünk helyneveket	53
<i>Dr. Tavaszy Sándor</i> : Mit köszönhetek a természetjárásnak és mit tehetek érte?	32
<i>Dr. Tulogy János</i> : A szerkesztő előszava	1
» » Küzdelem a Föld legmagasabb hegyének meghódításáért	16, 38
» » A néprajzi gyűjtés módjai	18
» » Jibou és környéke	48, 70
» » A magas hegység veszélyei	56, 75
» » Egyesületi élet	41, 61
» » Egy nevezetes évforduló	58
» » Még egy nevezetes évforduló	82
» » A természetjárás hírei	22, 43, 53, 83
» » Újévi gondolatok	66
<i>Dr. T. J.</i> : <i>Dr. Szádeczky-Kardoss Lajos</i>	5
» » <i>Csutak Vilmos</i>	5
» » <i>Dr. Jancsó Ödön</i>	5
» » <i>Öz. dr. Szádeczky-Kardoss Gyuláné</i>	81
» » <i>Báthory Zsigmond</i> tutajos kirándulása az Árieşen 1592 nyarán	21
» » <i>Tutajos kirándulás a Crişul-Repeden</i>	42
» » <i>A meziádi Czárán-barlang felfedezése</i>	60
» » <i>A Gyilkostó keletkezésének ideje</i>	82
» » <i>Irodalom</i>	24, 44, 64, 82
» » <i>A Mount-Everest ismét győzött!</i>	59
<i>Vajda Ernő</i> : A Munte-Micröl a Retezatra	46, 57
<i>Vámszer Géza</i> : Ciuc a téli sportok hazája	6
<i>Záray Jenő</i> : Emlékezés seprősi Czárán Gyulára	26
<i>Csinkszentkirályi Bors Mihály</i> halála	65
<i>Dr. Hirschler József</i>	81

TRANSZILVÁNIA

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

A szerkesztő előszava.

Midőn a közgyűlés kitüntető megbizásából — mint a folyóirat új szerkesztője — e számot ~~át~~újra bocsátom, ismertetni akarom azokat az elveket, amelyeket a szerkesztésnél követni akarok.

A turistaság, a legszebb, lelkiekben leggazdagabb sport szelleme szabja meg folyóiratunk követendő irányát: célja a honismertetés, a természet megszerettetése, megismertetése, a turista nevelés, a turistaság nemes céljainak terjesztése. Feladatunk lesz az általános, nemzetközi turistaság fontosabb mozzanatainak figyelemmel kísérése is. Órallója, közvetítője kell legyen a turisták, turistaegyesületek közt nemzetiségi, felekezeti, rangkülönbség nélkül a sziklaszilárdan megalapozandó igazi turista-testvériségnek.

Ezeknek a szép céloknak a folyóirat, a szerkesztő csak akkor tud megfelelni, ha a szerkesztő munkájával szemben megértés fog megnyilatkozni.

A cél: a lehető legjobbat, legszebbet nyújtani. Ennek érdekében félre kell tenni minden egyéni hiúságot, érzékenységet.

A folyóiratban a következő rendes rovatokat akarom beállítani.

A bevezető cikkben időszerű turista kérdéseket, gondolatokat lehet felvetni.

Követi pár tura-leírás. Ezekben hangulatosság mellett a turistaság tanító szerepét kell főképen szem előtt tartani: a látnivalók felsorolása, pontos időadatok, tudományos ismeretek közlése mellett térkép vázlatok, jó fényképek, rajzok, körképek mellékelésével kell a tura-leírást tartalmassá tenni.

Azután a Turistaság iskolája következik, mely általános érdekű cikkeket, a turistaság tudományos alapjait tárja az olvasó elé.

Múzeumunk hirei, a vele kapcsolatos néprajzi cikkek a Múzeum közleményeiben jelennek meg.

Az Egyesületi élet, a központ és a vidéki osztályok általános édekü közleményeit hozza, a Társegyesületek híreiben hivatalos közlemények fogják turista testvér-egyesületek közötti kapcsolatot, egymunkája megbecsülésének útját egyengetni.

A Hírek rovat a hazai és külföldi fontosabb eseményekről, az Irodalom a turistaság fontosabb irodalmi termékeiről fognak tájékoztatni.

Adatok a hazai turistaság történetéhez című rovat célját, annak nagy jelentőségét a cím híven kifejezi. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy milyen fontos minden — a turistaság multjára vonatkozó adközlése.

Kérdések-feleletek minden a szerkesztőséghez beérkező a turistaság tárgykörébe tartozó kérdésben szívesen áll tagjaink rendelkezésére, úgyszintén a szerkesztői üzenetek is és egyuttal mindkettő a tagok és a folyóirat közötti kapcsolatot óhajtja bensőségesebbé tenni.

Kérem egyesületünk minden tagját, folyóiratunk minden olvasóját, hogy ha folyóiratunk tovább fejlesztésére, tökéletesbitésére bármilyen gondolata, tanácsa van, vagy hibákat lát — közölje velem.

Kivánom, hogy folyóiratunkat minden tagunk, olvasónk „a mi lapunk”-nak, leghűségesebb turista barátjának tekintse és kérem, hogy tagsági díja és előfizetése pontos beutalásával, cikkek írásával, tagok gyűjtésével, a turistaság eszméjének terjesztésével segítse a folyóiratunk rendes havi megjelenését, a turistaság nagy céljai megvalósítását, hogy lapunk a nagyjelentőségű turista mozgalomnak irányítója és terjesztője lehessen.

Dr. Tulogy János.

Naponta friss húsneműek és hentesáruk a legjobb minőségben kaphatók olcsó árak mellett

Török Árpád

mészáros és hentes üzletében

Cluj

Calea Regele Ferdinand 104.

—≡ Telefon 546. ≡—

Legolcsóbbak és legjobbak

a

**„STAMPILIEN”
bélyegzői**

Cluj, Calea Regele Ferdinand 65

Emlékezzünk...

Az elmúlt és folyó évben egyesületünk több kiváló túristájától vetünk örök búcsút, több túristánk indult el az utolsó, legnagyobb útra...

Közülük *dr. Szádeczky Kardos Gyula*, tiszteletbeli elnökünkéről már megemlékeztünk. Hajtsuk meg a gyászfátyollal bevont gyopáros lobogót mindnyájuk emléke előtt.

*

bagaméri Virágháty Gyula

Midőn tőle, mint az E. K. E. egyik kitűnő turistájától búcsúozunk, akkor egyúttal a közhasznú polgár életének a korai befejezéséhez annál is inkább csatlakozik a közrészvét, mert az elhunyt azon sok ezer meg ezer vértanú közé tartozott, akik ha nem is a harctéren szenvedtek hősi halált, azonban ott veszítették el egészségüket, munkaképességüket és így létfeltételeik lehetőségeit.

Virágháty a népszerű fogtechnikus egy gránátrobbanás folytán vesztette el közügyességét. Az atlóta természetű férfi még 1926-ban résztvett az E. K. E. bükkerdei jubiláris ünnepén, de lassanként összeroppant s utóbbi éveiben már úgyszólván élőhalott volt. Pedig nála a háború előtt se jobb gyaloglója, se kitartóbb hegymászója nem volt az E. K. E. kirándulásainak, ahol az erő kifejtésnél mindig a legelső, a lepihenésnél pedig a legutolsók közé tartozott. Nagyszerű térképismerő volt, kinél talán még *Hangay Oktáv* vagy báró *Mannsberg* se olvasták tökéletesebben a mappát.

Emlékezetünk szerint olyan hosszú lépése volt, hogy ő kivételesen turista létére is akárhányszor elkezdett menetelni a legszabályszerűbb katonás ütemben.

A menetelésnél nemcsak fáradhatatlan, de örökké jókedvű is volt, ami az egész túristacsapatra átháramlott. Egy ízben, ha jól emlékszem, a Vlegyásza csúcsáról fogadásból pihenés nélkül visszafordult, meg sem állva a vasúti állomásig.

Szenvedélyes turista volt abban az időben, amikor az autóbuszok korszaka még késett a messze homályban, ellenben az „apostolok lovai” (az izmos lábak) nem riadtak vissza a nagy kilométeres távolságoktól, sőt még a *Czárán Gyula* hegymászó túráinak a rendkívüli fáradalmaitól sem. Nem is volt sok E. K. E.-tagnak olyan remek térképgyűjteménye, mint *Virágháty*-nak, ki azt pár év előtt az E. K. E. térképtárának adományozta. Ez volt az ő búcsúja a turistaságtól, majd egy 1935. februári napon pedig 56 éves korában búcsúzott az élettől is, ami reá nézve valóságos megváltás volt.

M. Gy.

míkházi Kovács Géza

Szomorú és fájó érzéssel frunk nekrológot egykori buzgó és érdemeitkárunk illetőleg legutóbbi főtitkárunkról, aki több mint húsz éven keresztül fáradhatatlan dolgozótársunk volt az E. K. E. Turista Irodájának és egyéb ügykezelésének a különböző munkaköreiben, a bükkii turistaház építésénél és a folyóirat szerkesztésénél egyaránt.

Igazi természetbaráti lélek lakozott benne, egyesítve magában a gazdálkodó, a vadász és a turista hajlamait. Jól ismerte tájszépségeit a Székelyföldnek, melynek derék szülőltje volt; de hazánk más vidékeit is bejárta, hová 12 évi főtitkársága alatt ő maga is sok kirándulást vezetett. Különösen a Rimeteai sziklaszoros volt az ő kedvence.

Csupán abban tévedett a jóhiszemű rendező, hogy az időbeli távolságokat és a térbeli hegymászásokat a saját páratlan munkabírásához szabta, amiből aztán nézeteltérések származtak.

Azonban az ő szívós akarateréje és szorgalma különösen azon mozgalmakban és alkotásokban érvényesült, amelyek az Igazgató Választmányának általa elkészített tartalmas évi jelentéseiben tükröződnek vissza. Amikor ezelőtt húsz évvel az E. K. E.-től megvált, előbb a Bükketói tanyára bérelte ki, ahol az E. K. E. a turisták számára különszobát és verandát épített „Árpád-menház“ név alatt, meteorológiai állomással egybekötve. Később aztán mint nagyobb haszonbérlet, majd legutóbb mint gazdatisz Fodora községben teljesen a földművelésnek szentelte minden idejét. De ha ritkán is járt a városba, még sem szakította meg az összeköttetéseit az E. K. E.-vel, mely 40 éves fennállása alkalmával egykori hű sáfárátiszteletbeli főtitkárnak választotta meg.

Legutóbb az a gondolat is foglalkoztatta, hogy ha 70 éves koránafogva a gazdálkodás teréről is visszavonul, talán póstaftisztí nyugdíj mellett székelyföldi kisbirtokán csendesen megélhet. A sors azonban másként döntött. Álmban lépte át az örökélet küszöbét, egész váratlanul 1933. évi augusztus 13-án. Temetésén, mely Fodora községben ment végbe, az E. K. E. képviselője is megjelent, és megleghangú búcsúszavuk kíséretében helyezte koporsójára a kegyelet virágait egy címszalagos szép koszorú alakjában az egyesület nevében.

A régi turista nemzedékek lelki szeméi előtt pedig tovább él a Kovács Géza délceg alakja, az E. K. E. zászlótartója, amint fáradtság nélkül visszafel az egyesületünk lobogóját a hegytetőre, miként az 1903-ban megtörtént a brasovi közgyűlés alkalmával.

M. Gy.

Turista barátok!

Turista, si, sport, valemint bárminő férfi ruhákat jól és olcsón készít

Petkes szabósága

Cluj, P. Unirii 22. szám.

Dr. Szádeczky-Kardoss Lajos

Bátyja volt dr. Szádeczky Gyulának. A központi osztály elnöke, később központi alelnök és tiszteletbeli tag, folyóiratunknak több esztendőn át főszerkesztője és annak egyik legkiválóbb munkatársa volt.

Lelke volt egyesületünk úttörő turista gárdájának, akik az 1890-es években a turistaság népszerűsítésén olyan szép eredménnyel dolgoztak.

Mint a cluji egyetemnek volt történelem tanára nagyértékű kutatásokat végzett és nagybecsű munkáival Transilvania és a székelyek történetfrója díszes címet érdemelte meg.

Csutak Vilmos

Közéletünk egyik legkiválóbb, példát mutató, páratlan munkaképességű egyéniségének halála egyesületünket is mélyen sulytotta. Nagy szerepe volt Sfântu Gheorghe székhellyel működő Treiscauni osztályunk megszervezésében és munkájának — mint alelnöke — szíve utolsó dobbanásáig lelkes figyelője, támogatója volt.

A székely Mikó-kollégiumnak és a Székely Nemzeti Múzeumnak — lelkétől lelkezett gyermekének — volt az igazgatója. Nagyértékű tudományos munkát végzett a történelem köréből.

Dr. Jancsó Ödön

Legutóbb június 2-án, *dr. Jancsó Ödöntől*, turista osztályunk volt társelnökétől, fürdőügyi osztályunk volt ügyvezető alelnökétől, büszgő választmányi tagunktól, lelkes turistánktól búcsuztunk.

Dr. Jancsó Ödön orvos volt, olyan orvos, mint amilyent Nothnagel lelki szemei láttak, mikor ezt írta: „Csak jó ember lehet jó orvos.“ Igen, *Jancsó Ödön* jó ember volt és jó orvos, akinek ezen két életirányító tulajdonsága mellé még a természet rajongó szeretete járult és ezért volt jó turista is, ezért állott hozzánk olyan közel.

Vasárnapjait — ha csak lehetett — a természetben töltötte. Ez volt legnagyobb szórakozása, de betegeiért erről is le tudott mondani, mert jó ember és jó orvos volt.

Leggyakrabban a Cluj melletti Bükkerdőt járta. Egyesületünk szenior turista gárdájának a „Lépésmérők“-nek volt lelkes tagja.

Ravatalánál *Merza Gyula* tb. elnökünk a „Lépésmérők“ elnöke meghatározó szavakkal búcsúzott Tőle egyesületünk és szűkebb körű társasága nevében és sajátkezüleg szedett bükkerdei virágsokrot helyezett koporsójára.

Búcsuzunk mi is: nyugodjék csendesen a Házsongárd drága földjében.

*

Elköltözött nagyjaink emlékét szeretettel őrizzük, példájuk lesz irányítónk munkánkban.

dr. T. J.

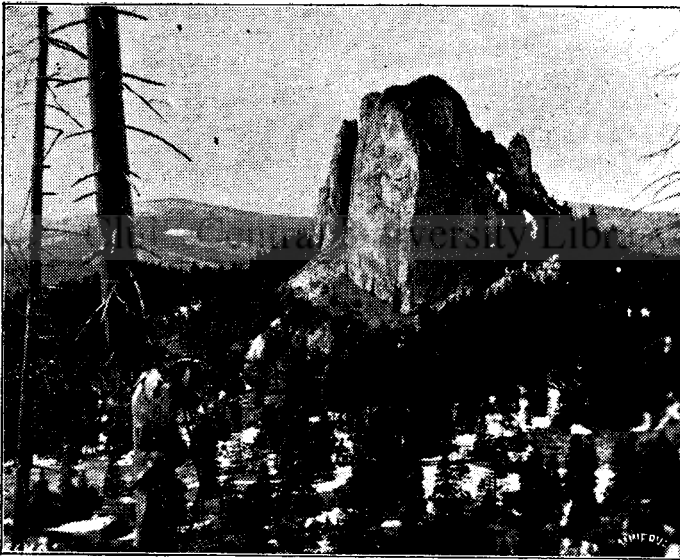
Ciuc a téli sportok hazája.

Írta: **Vámszer Géza.**

— Folytatás. —

Mercurea-Ciucból kiindulva, hangulatos szép síkirándulást lehet még tenni az *Archita-fürdőre*, továbbá a jigodin-i *Három-völgybe*, ahol festői helyen egy kis pástorkunyhó van melegedőnek berendezve. Ezt az egyszerű, de hangulatos kunyhót az ifjúság tréfásan Piccadilly-nek nevezte el.

Az *Archita-fürdőhöz* vezető út gyakorlottabb sízőknek való, de úgy a felmenetel, mint a lesiklás hazafelé gyönyörű és változatos terepen visz keresztül. A fürdő-telep őrre állandóan ott tartózkodik családjával télen is segítségére van a vendégeknek. Őmaga is örvend, ha az unalmas téli hónapokban egy-egy vadásztársaság vagy sí-csoport meglátogatja és vidámságot, változatosságot visz be életébe.

Az Egyeskö délkelet felől.

Foto-Salon (Miercurea-Ciuc).

E helyen is keserűen kell megjegyezzem azt, hogy ez az 1468 m. magasan (tehát Romániában a legmagasabban) fekvő gyógyfürdő, amely kénese tartalmú vizével és kénese gödreivel elsőrangú gyógyhely 50 éve nem fejlődik, nem épül, noha kellő kezekben ez a hely télen-nyáron óriási forgalmat és jövedelmet eredményezne. S ezért Ciceu község vezetőségét terheli a felelősség, mert nemesak, hogy nem tudott cselekedni, a fürdő érdekében, hanem amikor lehetett volna, amikor kedvező ajánlatokat tettek nekik, akkor is elmulasztották azt. A hagyományokhoz való ragaszkodás lehet érdem, de a maradiság sohasem, az helyrehozhatatlan hibákat von maga után.

Igen alkalmas síterep van még Mureş-Izvor üdülő-telep környékén, ahol egy kis hegyre serpentineken felmenvén, pár kilométeres útvonalon ereszkedhetünk le Cârța-ig.

Utolsónak maradt a kirándulások során az *Egyeskő—Lacul Ghilcoş*-i túra. A ciuc-i sízők évenként legalább egyszer eljönnek ide. Sokan a karácsonyt és újévet is itt töltik az *Egyeskőnél*, ahonnan aztán vagy a Hăsmăşul-Maren keresztül vagy Háromkút-völgyén át a *Lacul Ghilcoş*-hoz síznek s másnap vagy visszatérnek, vagy lesiklanak Gheorghenira, s vonattal térnek haza. A tél gyönyöreit itt az Egyeskői menedékház környékén lehet igazában megszeretni és élvezni. Itt 1600 mt. magasságban, ahol havas sziklák és hóval, zúzmarával teljesen betakart fenyők adnak e vidéknek egy kissé vadabb külsőt, itt, ahol napsütésben derékgig mozdanak meg a hóban még a gyerekek is, ahol napokon át reggeltől-estig az Egyeskő körüli legelő helyeken sízik az ifjúság az oldalakon fel-le s nem únja meg, itt a magas hőmézőkőn láttam életűnt emberekbe visszatérni az életkedvet, az Istenben hívést, a reményt még hátralevő éveire és a szeretet felebarátaival és mindennel szemben, ami szép és jó e földön bennünket körül vesz. És láttam egy fárasztó nap után a menedékházban kedélyes társaságot, tele jókedvvel, vígsággal, üdéséggel egy pohár bor nélkül szórakozni. S midőn végül a szájharmónika (szájgyalú) furesa, de mégis fülbemászó hangjára táncra perdült a társaságnak apraja-nagyja, akkor elgondolkoztam azon, hogy mindezt mi okozza, s hogy mért oly nehéz némely emberrel megszerettetni az életet?

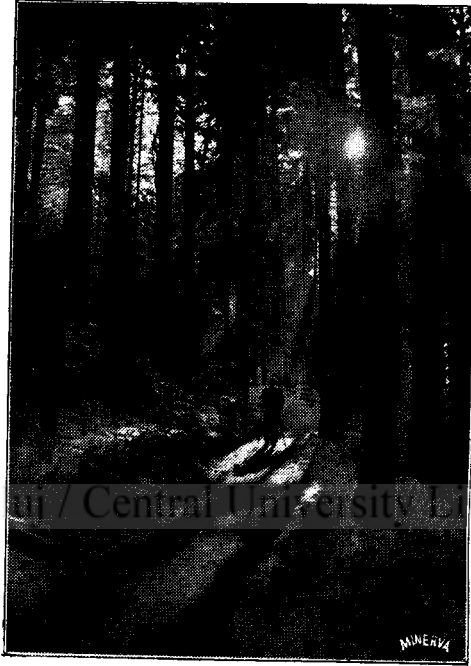
Mindenfelé, országok és városok vezetőitől már az unalomig halljuk azt, hogy idegenforgalmat kell teremteni. Talán a kiesi Svájc lebegett ezeknek szemei előtt, amely legelőbb ismerte fel azt, hogy terméketlen földjén megélni csak úgy tud, ha kihasználva kedvező központi fekvését és értéktelen, de fenségesen szép hegyvidékét, úgy rendezkedik be, hogy a külföldieknek minél kényelmesebben, minél többet nyújtson, hogy az minél több időt töltve ott, minél több pénzt hozzon az országba. Ha tehát mindenfelé az idegenforgalomból akarnak pénzhez, megélhetéshez jutni a népek, akkor Ciuc és Gheorgheni népének még inkább kell az idegenforgalom, mert e szapora népnek az itteni termőföld megélhetést már nem ad. Eddig még az erdőkből élt valahogy, ma már az sem sokat jelent. Ez az oka annak, hogy egész rajokban mennek idegenbe szolgálni vagy gyárakban dolgozni. Egyrésze talán visszatér, anyagiakban esetleg meggazdagodva, de erkölcsökben és egészségben megfogyatkozva, viszont nagy része ottmaradván s elvész úgy a katolikus egyház, mint a magyarság számára.

A már említett túlnépesedés évről-évre erősödni fog, ha nem is a tényleges szaporulat, hanem a megélhetés nehézségei miatt.

Eddigi kivitele Ciucnak csak a fenyőfából volt, de mi lesz itt néhány évtized múlva, ha az erdőt kiirtották, s ez a pénzkereseti lehetőség sem lesz? Itt vannak a fürdők, a föld alatti természeti kincsek és a ritka természeti szépségek és adottságok, amelyeket az emberi szorgalom és áldozatkészség kell második, de szinte fő megélhetésévé tegye e megye lakosságának. Hogyha Ciuc részére idegenforgalmi propagandát fejtünk ki az nem divat, hanem a jövő létkérdése. És miért ne lehetne ezt megvalósítani egy kis tervszerűséggel, egy kis testvéri összefogással, akkor, amikor annyi adottság kínálja Ciucnak ezt a boldog jövőt.

Ez a cél vezette az EKE ciuc-i osztályát, amikor az 1934. évben a várostól 10 perenyire fekvő szép Suta nevű fenyves hegy oldalában egy

nagyméretű sí-ugró sáncot és egy melegedőházat épített. Ez a hely a legszebb és a városhoz legközelebb fekvő, igen alkalmas terep, amely egyuttal központja a körüllevő domboknak-hegyeknek. Azóta ide járnak ki a kezdő és a haladó sízők tömegestül, mert aki társaságban akar gyakorlatozni és tanulni az itt megteheti. A gyakorlottabbak inkább a magasabb hegyeknek vágnak neki s leereszkedve rajtuk, ismét a melegedőháznál vannak, ahol jó rumos teát elfogyasztva, elbeszélgetnek a megtett út szépségeiről, változatosságáról, vagy egyes útszakaszoknak nehézségeiről, stb.

A Sula fenyőerdőben.

Seiwarth felv. (Miercurea-Ciuc.)

Tény az, hogy e házat kedvezőbb helyre építeni nem lehetett volna, egyrészt, mert közel van a városhoz, az említett jó sítérp közepén és mert egy igen szép fenyves hegy tővénel fekszik. Sajnos a házat az eredeti terv szerint egészen felépíteni még nem lehetett pénzhiány miatt. Ma csak a kőből rakott szuterénja van még meg ideiglenes deszka tetővel befedve. Erre jönne még egy fagerendás emelet, amelyen egy tágas vendéglői szoba, egy konyha és egy lakószoba nyerne elhelyezést, valamint egy nyitott terrasz, szép kilátással az Archita felé, előtérben az érdekes, púposalakú zsongódi hegyek. A mandzártban pedig három helyiség lenne, egyik pricsekkel és kettő kétágyas bútorral berendezett szoba részére.

Közvetlenül a ház mellett egy gyönyörű, szép fenyvesbe hasítva fekszik egy hatalmas méretű síugróhánc, amely 40 m-es ugrások részére alkalmas s így Románia legelső sáncai közé tartozik. Itt szoktak lezajlani impozáns keretek között az évi székelyföldi sí-versenyek. Valamikor a Sula-fenyő sok száz embernek fog télen-nyáron üdülést nyújtani, amikor majd felismerik itt azt, hogy a jó Isten által adott és értéktelennek látszó, de szép vidékek milyen nagy kincsset jelentenek, ha az emberek is megteszik a magukét annak érdekében.

Felciuci érdekes látnivalók.

Irta: **Bányai J.,** Odorheiu.

A balani bányák környéke a ritka szép mészsziirt vonulatával, köztük a csodás kiképződésű Egyeskövel igen kedvelt turista csemege lett az utóbbi időben. A méltán megérdemelt hírt a ciuci turista testvéreink agilis munkájának köszönhetjük, élükön a fáradhatatlan elnökükkel, Vámszer Gézával, akik az eleddig ismeretlen terület szépségeit felfedezték és szorgalmas munkájukkal közismertté is tették! (E munkájukat betetőzné, ha tisztán e Székely Svájenak nevezett terület részletes, külön turista kalauzát megírnák!)

Erre a vidékre már gyakran kiruccanó turistáink akár vonaton vagy autókkal is mennek errefelé, nem is gondolják, hogy közben igazán értékes, de öntudatosan nem eléggé ismert lájképi szépségekben bővelkedő területen mennek át!

Érdeemes pedig már útközben kikötni s amint a következőkből látni fogjuk, egy-két napi időre való érdekességek tömegét kapjuk meg e területen, összekapcsolva borvízben való fürdéssel és a fárasztó túráink közt az üdítő borvíz ivásával. E források, nem számítva a jó édes vizeket is, isteni kegyelemből olyan szerencsésen vannak elosztva e területen, hogy minden túrárszletlen kijut a pompás s a legegészségesebb italból.

Vegyük kirándulási központnak a felciuci falvak összenőtt házsorai közt a *cártai-részt*. (Állomás és autóbusz megálló). Megérkezésünknel feltűnnek a modern berendezésű *gőzfürészek* az állomás mellett, amelyek valósággal nyelik a Hargita e részének fenyőerdőit. A faluba tartva, látjuk az egész vidéket uraló pompás *régi templomát*, amely várfallal körülvéve, várkastély benyomását kelti. Az egykori, valószínűen már a XV. századból származó gótikus alapformája a barokk stílusú átalakítással szenvedett. A templom részletei érdemesek a megtekintésre, ép úgy a régi kegyzerei is, amelyek híressé teszik e templomot. Tornyából gyönyörű kilátás nyílik a felciuci medencére!

Maga a templom egy fiók vulkáni kitörésen áll s ezt ma is jól mutatják a hatalmas andezit darabok, amiből az egész sarok domb áll. Ép így érdekes látnivalót alkotnak a templom mellett a barompiacon a temető felé haladva a partfallban szétágazó opál erek és az úton feltárt hatalmas közönséges *opál tömbök*, amelyek a vulkáni kitöréseket követő geizirek működésére mutatnak.

Lefelé sétálva a szomszédfalunak — Dănești — felső részében egy kis *Velenceszerű* részletet kapunk. Ugyanis itt, egy egész tavat alkotva lép felszínre az a sok víz, ami az északra fekvő erősen kavicsos terület alatt

URSUS SÖRCSARNOK

A román. kath. püspökség borainak kizárólagos eladója. Kirándulásra borok 11 Leitől feljebb.

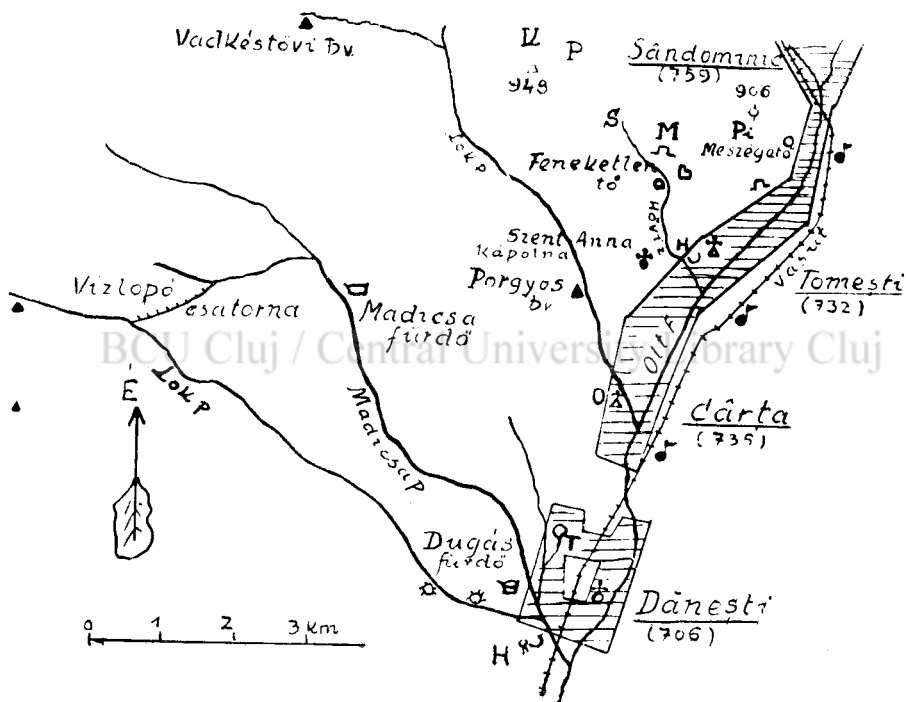
Elsőrangú buffet!

CLUJ, PIAȚA UNIRII 19. - TELEFON 611.

Tulajdonos: Efrlich

eltűnik. A *Tósár*-nak nevezett hely hatalmas vízmennyiséget hoz a felszínre s télen-nyáron egyforma hőmérsékletű, úgy hogy a földalatti útján megmaradt kb. átlag 10° -os hőmérséklete télen is ezzel a melegséggel ömlik ki s az egész környéket vízpárában tartja. A levezető patak fölött több száz méter hosszúra tehető deszkapalló van a gyalogjárók közlekedésére. Sajátos és egyebütt nem tapasztalható képet nyújt az idegeneknek!

A falutól nyugatra az Archita felé kezdődő dombok alján van a *Dugás nevű fürdő*, amelynek a vize elég melegen ($20-23^{\circ}$ hőmérséklettel) ömlik ki úgy, hogy ivásra igen langyos. Meleg kádfürdője is van s az egész környéknek közkedvelt fürdőhelye. Innen az Égés patakán felfelé menve, sok apró falusi deszkavágó fűrészút látunk a csendes völgy mentén. Érdekes esetet beszélnek a *Gálok fűrészéről!*

Ciuc megye felső részének térképe.

Amikor megépítették, az egész atyafiság összegyűlt a megnyitóra. Csak az volt a baj, hogy a fűrész csak nem akart mozogni. Próbálták így is, úgy is, amit egyszer csak lehetett, de az Istenért sem mozdult: csökönyös maradt az apparátus. A bevezető felszentelő ünnepély boros hangulata tette-é, vagy a hiába való fáradozás miatt felgyűlt mérge, vagy mindkettő közös eredőt szülve, de szent Isten úgy se, de megtörtént az a soha nem hallott eset, hogy az összegyűlt atyafiak a szó szoros értelmében megkövezték a szolgálatot megtagadó fűrészút! (Hozzá való kö is akad itt egy néhány!)

Innen az ú. n. *Csompón* keresztül felkapaszkodhatunk a Fertő csúcsának a déli oldalán nyitott *kaolin bányákhoz*. Messze van az idebent az öreg Hargitában. Közvetlen az odorheiu szélet érinti. Régente pár évszázaddal ezelőtt itt voltak a fejedelmek higanybányái. Azóta őserdő lepte el a helyet s ma már nem a vörös higanyére, a cinóber a fontos, hanem a porcellángyártásnak az anyaga. Itt egy keskeny nyereg veti el az Odorheiu felől ide felhúzódó Ivó (ciuciak szerint Zilló) patakot a Madaras patakától, amelyben és az egyik odal ágában a Bánya patakban most is megvannak a bányák nyomai! Ez a részlet tele van rengeteg vasat lerakó jó borvízforrással is, amelyek közül a *Küpüs borvíz* dacára, hogy jó napsütött helyen van, mégis 6° C. hőmérsékletet mutat délben, augusztus hónapjában. Ez a leghidegebb vizünk a Székelyföldön!

A Madaras patakán lefelé húzódva, a Szederjes patak beömlésénél egy modern berendezésű *pisztráng tenyésztő telep van*, ahol elszállásolást kaphatunk éjszakára, vagy rossz idő esetén.

Még jó messzire van innen Mădăras község, ahol a rigmus szerint még a pap is fazakas. Határában jóminőségű, s a kaolinhoz közel álló anyag van s azért híresek a feketére égetett madarasi fazakak. A faluhoz közeledő részen van a még ma is Fejedelemkert nevű dombos rész, ahol régente vasolvasztók, hámorok állottak. Tele is vannak e dombok mindenütt a ki-dobált vas-salakkal.

Vissza kell térnünk Dăneșt- és Cârța-községek felé, hogy elérjük a szintén a Hargita felé eső helyen, távol a községtől a *Madicsa nevű fürdőt*. Az itt lejövő patak egyik ága a vizét a szomszédos Lok patakából nyeri, amelyben bent a Hargitában szintén nagyszerű borvizek vannak. A Lok patakának a törmelékből kiépült lapos terrász részletén a vizet a Madicsa felé lejtő oldalra vezették szépen át s így ép oly módon lopták el a vizet, mint a Hargita túlsó oldalán, de nagyobb arányban Zetea és Vlăhița között.

A Madicsai kis fürdőről Tomești-t véve irányba, egy másik Lok patakba érkeünk, amely már az Ineu-i határban van. A falutól nem messze e völgyben egy régi halastó gátmaradványa látható s mellette a különös nevű Porgyos borvíz. A Lok patakának van egy délre húzódó mellékága (Bükk vagy Hámor pataka) amelyen egy még különösebb nevű borvízforrás szolgáltat a fáradt kirándulónak üdítő cseppeket. Ezt nevezik *Vulkéstövi borvíznek*.

Térjünk azonban vissza Tomești felé! Itt kezdődik az a hatalmas dolomit vonulat, amely észak felé teljesen átkristályosodva, a különböző színárnyalatú márványok keletkezésére vezetett. Az ú. n. *Csonka templom* mellett vannak feltárva a hatalmas krémmárvány padok, amelyek feljebb fehérbe és sávázott szürkébe mennek át!

FOTÓCIKKEK!

Legnagyobb választékban,

TELEFON: 267.

FOTÓ-LABORATÓRIUM!

KOVÁTS P. FIAI

fényképészeti szaküzletében

CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.

Itt fordulnak elő a repedések mentén a márványba beágyazva azok a gyufaszálka alakú idegen ásványi zárványok, amelyek selymes, csillogóvá teszik a márványt. (Pektolith nevű ásványok!)

Lent e völgyfejsben egy kiszélesedő térségen van közvetlen a Csonka templom alatt a *Feneketlen tó*, amely azonban pontos mérések szerint csak 3.5 m. mélységű. A fölötte elterülő márványterületnek egy karsztos jelensége ez. Egy bővizű búvópataknak van itt a kiömlési helye. E területet Taplocának nevezi a nép még ma is (télen-nyáron egyenlő hőmérsékletű a víz 10° C.) s ezért télen párolog valósággal! A belőle kifolyó kis patak: *Hővíz* nem messze a faluban már egy kis malmot hajt!

A csonka templomról biztos adataink nem maradtak fent. Annyi bizonyos *Vámszer Géza* ásatásai nyomán, hogy Árpádok korabeli gótszerű templom, mely régen a szomszédos Sándominic községnek is temploma volt.

Meg kell említenünk e határból, de már a Nagy hegy nyugati oldaláról azokat a hatalmas szép fehér *kvarc beágyazásokat*, amelyekkel a fehér márvány tele van. (Régen üveggyártáshoz hordták.)

A Csonka templomtól északra a Garados sarka nevű helyen a márványban útkaviesoló bányát nyitottak nem régen. A munkásoknak a márványba beágyazott puska golyószerű ásványok tűntek, fel, amelyek bomlott *pirit kristálykáknak* bizonyultak!

A Garados alatt az Olthoz közel, két bányát láthatunk, amelyeknek tömött sárgás mészköve elült a hegytömegétől. A *Nagyköpestes* anyagát ott mindjárt ki is égetik, a lejjebb levő *Kisköpestesnek* az anyagát a vármegye-ház építésénél használták fel, most pedig Bucurestibe szállítják. Ezek a kis sziklák egykori meszesvíz lerakódásai (bennük sok lenyomat található) s bizony, aránylag kicsi foltot képeznek s így hamar kitermelhetik azokat.

Hogy a lakosságról is megemlítsünk egy és más, feltűnő a szépen megmaradt népviselet s lakossainak komoly küzdelme a megélhetésért. Emellett igen nagyarányú az érdeklődés a kultúrmozgalmak iránt s ami Tomestin e téren is történik, igazán mintául szolgálhat más hátramaradt községek számára, ahol a vezetőség a lakossággal nem törődik. *Bálint Vilmos* plébánosuk rengeteget dolgozik e téren s egyben legnagyobb megértője minden olyan megmozdulásnak, ami népének javára szolgálhat.

E kis részlettel azt hiszem, eléggé megvilágítva látjuk, hogy még mindig eddig nem ismert érdekes részletek várják a turisták feltáró munkáját.

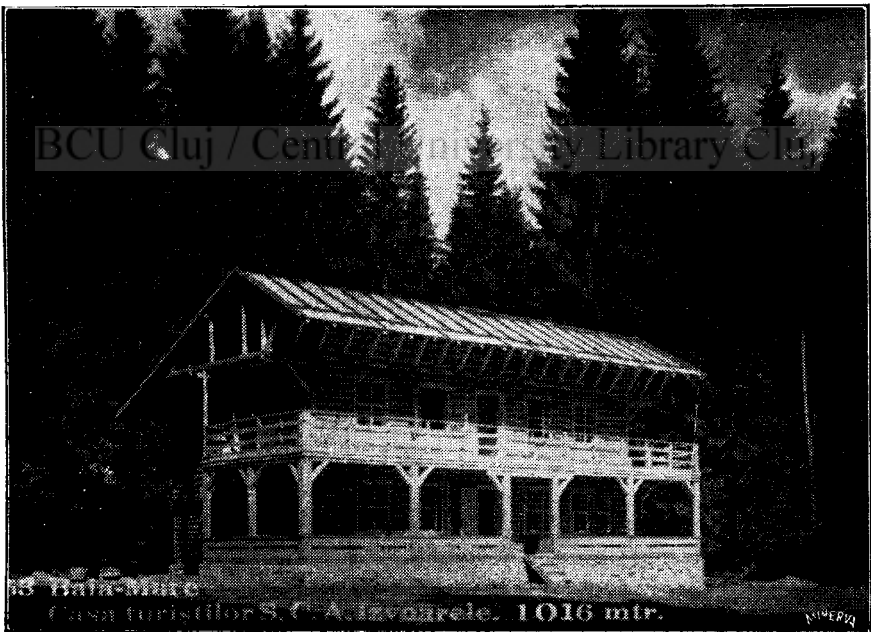
„HERMES” menetjegyiroda
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 13. - Telefon: 29.

Bel- és külföldi jegyek eladása. — Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. — Társas utazások rendezése. — E. K. E. tag.

A Baia-Mare-i „Gutin“ osztály Izvoarei menedékháza.

A Baia-Maret járó természetbarátok elragadtatással emlékeznek a város északi és keleti hátterét képező impozáns hegysorozatra, melyek reprezentáns magaslatai az 1307 méteres Ignis (Rozsály) és az 1447 m. magas Gutin. E két hegycsúcs gerincevonalán halad a Satu-Mare megyét Maramurestől elválasztó határvonal.

Szebbnél-szebb erdőkoszorúzza, kristálytisza patak völgyek indulnak ki e csúcsok alól a város felé, az idáig benyúló nagyalföldi síkságra. Turisták által leglátogatottabb a Firiza völgy és annak keleti mellékvölgye a Valea-Neagră völgy. Községi út és a város iparvasútja halad a fő völgyön. A 14 km.-nél kiágazó csodaszép Valea-Neagră pompás bükkrengetegen vág fel zuhogó patakjával a Rozsály északi vonalába, egész a hegy hátába kerülvén, ahol a különben meredek hegyóriás csendes lejtővel ereszkedik Maramureş felé. Oly szép e vadregényes völgy, hogy a gazdagon változatos látnivalóktól még gyalog sem érez az ember fáradságot a 10 km.-es úton.

Az izvoarei menedékház.

Fotofilm felvétele, Cluj.

A gerincnél Maramureş kezdődik, megváltozik a kép, az eddigi bükk-erdőt előbb tarkítja, majd felváltja a fenyő és búrnyos, mohás oldalak, virágos rétek gyönyörködtetik az érkezőt, havasi források bugyognak minden lépésnél. Igazi maramuresi kép, egész más, bájosabb, napos, tarka színárnyalataival mosolygóbb, mint a feljövő völgy komorabb szépségű 10 km.-es szakasza.

Itt kezdődik az Izvoare (Izvara), a sok forrástól kapta a nevét, 1016 m. tengerszintű magasságban egy több ezer hold terjedelmű, tündérszép hegyi, magaslati tisztás, virágos rétekkel és legelővel.

Köröskörül hegyek övezik, védik a kellemetlen szelektől s egyben változatos körvonalakkal, titokzatos völgyeikkel egyik csodálatból a másikba ejtik a szemlélőt. Mindjárt az érkezésnél keletről a Gutin impozáns, kéklő láncolata tárul elő az erdős, mezős előtérből, hatalmas körvonalával betölti a keleti horizontot. Észak-keletre a maramuresi dombvidék változatos színárnyalatával. Délen közvetlen előttünk a Rozsály fenyves-lombos hatalmas tömege zárja le a további kilátást, enyhén emelkedő északi lejtőjével.

Legbájosabb látványt az északi oldal nyújt, amidőn a kis fenyőerdőn áthaladva, kellemes séta után a Mára patak felé tartunk. Egyik oldalon a sötét fenyves, majd a bársonyos, napos, bükkal tarkított zöld domboldal s azután az a gyönyörű völgybenyíló, ahol a kristály patak elbűsűzik az Izvorától, hogy a Maramuresi hegymok alatt törjön magának kijárást. A szép völgy két kapuozlója a Brează hegy és a Pleșca. Egyik 1120 m., a másik 1291 m. magas, alattuk a kígyózó völgyben bájos ligetek, eldugott berkek a bükk rengeteg ölen.

Az Izvorai mezőség egy részét szép fenyves borítja, úgyszintén szélein a hegylejtőkre fel, a pompás fenyőerdő kíséri mindenütt. Közben a hullámos mezőkön csermelyek öntözik a zöld pázsitot s a rét virágait.

A kedves patak a sziklák közt suhanva kacéron kínálja fürdésre naptól felmelegedett habzó kristály vizét, helyenként bővizű strandfürdőt képezve, melyhez a parti sziklák szolgáltatnak kabinokat.

A nagyszerű fenyőillat mindenütt életet, egészséget lehel. A hegyvidék e központjában, tekintélyes magasságban kitűnő hely ez a napfürdőzőknek, a nap gyógyító sugarait élvezni, közben-közben a patak habjaiban újból felrisszolni. Reggel és estefelé gyönyörű madárdal adja a legkedvesebb zenét.

Van itt egy kis erdészeti telep, két alkalmazott lakásával és két vendégszobával az erdészeti hivatalos kiszállók részére. Szép alpesi fekvése, kellemes magaslati klímája, a mi vidékünkön szokatlan szép fenyőerdei, már a természettől is magaslati üdülőnek kínálja e helyet.

Télen decembertől áprilisig tart a hó, s úgy itt, mint a közeli 1¼ óra alatt elérhető Rozsály tetőn a téli sport kedvelői kedvükre élvezhetik a sielés örömeit. A most még kissé gondozatlan szekérútat a tél megjavítja, s a Baia-Mare-től való 25 km. távolság nem fogja visszatartani a sportoló közönséget, hogy az Izvara télen még kiválóbb szépségeit felkeresse.

Tavaszi divatkülönlegességek

kabát-kosztüm és ruhaszövetekben új modern szövészek és színek raktárra érkeztek.

Heller & Molnár divatáruháza
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 15.

A túristaság érdekében való országos megmozdulástól reméljük azonban, hogy e szép erdészeti üzemi út is pártfogásban fog részesülni az illetékes hatóságok részéről.

A Rozsályra az Izvoráról a legkényelmesebb a feljárás. Szép fenyvesbükkös erdőn, festékkel jelzett úton felérve, még a leggyakorlatlanabb hegyjárók is majdnem fáradság nélkül élvezhetik a Rozsályról mutatkozó gyönyörű kilátást, a csodás sziklavátozatokat, és a havasi nap gyógyító hatását.

Megjelzett út visz innen a Gutin-hegy felé is.

Másfélórás erdei séta a Breaza hegy (1120 m.) megmászása, melynek sziklakilátója oly páratlan hegyitájképet tár fel, hogy senki sem mulasztja el azt megtekinteni.

Két óra alatt regényes szép vidéken át a Pleșca hegy elérhető, honnan azután a Maramureși vidék havasai sorakoznak fel csodás pompájukban.

Az Izvorának üdülésre, weekendezésre és hegyisétákra oly alkalmas fekvése, a városhoz közelsége készítette Baia-Mare-i turista egyesületünket azon elhatározásra, hogy anyagi erejének megfeszítésével és a természetkedvelő turista barátok áldozatkész segítségével itt egy olyan menedékházat létesítsen, mely a turista igényen felül még a téli sportolók és nyári üdülők részére is elfogadható megszállást biztosítson. Ez a kis alpesi stílusú turista ház az első gyümölcse a fiatal egyesület buzgó tevékenységének, rajta leszünk azonban, hogy ezt az idő folyamán még több menedéket adó fedél kövesse, mely apró hajlékoktól az idegenforgalom és a természetjárás fejlődésének örvendetes fellendülését reméljük.

Új menedékházunk egy szép fenyőerdő tisztásán épült, frontjával a nap felé fordulva. Az erdőkihasználás terve szerint e tisztás közelebről nagyobbodni fog, s akkor megnyílik innen a Gutinra és a Rozsályra a kilátás.

A körülfutó, széles erkélyfolyosó a napozás és üdülés célját szolgálja. Földszinten van egy 28 személyes közös férfi turista háló mosdóhelyiséggel, közös étkező, felszerelt konyha és síkamra. Az emeleten van egy kisebb női közös háló és mosdó, 6 vendégszoba, szerény turista berendezéssel.

Gondoskodva van megfelelő házgazdáról, ki a legszükségesebb kiszolgálást végzi és az étkezés körül segítségére van a vendégeknek.

A legközelebbi jövőben vízvezeték fogja a havasi forrásvizet házhoz szállítani és rajta leszünk a tejellátás megfelelő megoldásán is.

A menedékház avatása jún. 28-án lesz. Részletesebbet a hírek rovatban!

Prefort Ferenc,

E. K. E. Gutin-osztály alelnöke.

Vízmentes, vihar- és szélkabátok valamint minden-
nemű turista- és sportöltönyök legolcsóbb beszerzési forrása, készen és méret után

RUBIN S. A. cég
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 29.

A TURISTASÁG ISKOLÁJA.

Küzdelem a Föld legmagasabb hegyének meghódításaért.

Irta: Dr. Tulogy János.

Ezekben a napokban, mikor folyóiratunk megjelenik, a túristák legkíválóbbjai Mr. Rutledge vezetésével talán épen a legküzdelmesebb napjait élik a Mount Everest megmászására indított expedíciónak.

Nem lesz érdektelen, ha ebből az alkalomból összefoglaljuk röviden a Mount Everestre, annak megmászási kísérleteire vonatkozó adatokat.

A Himalája India és Tibet határán 2500 Km. hosszúságban és átlag 250 km. szélességben húzódik.

Az indusok Himálaja-nak ejtik ki nevét. Említik még Himavat és Himacsál néven is. Mindenik jelentése: a hó hazája. Van kilenc 8000 m.-t meghaladó csúcsa és a nyugati végén levő Karakorum-ban még négy 8000-es van.

A Mount Everest (olv. Maunt Ivreszt) a Himalája hatalmas ívének közepe táján tör az ég felé. A bennszülöttek régóta ismerik hófehér piramisát és Csomolungma-nak „a Föld isteni anyját”-nak nevezik.

Waugh A. angol ezredes az Indiai Topografiai Intézet igazgatója ajánlotta 1856-ban, hogy ezt a hegyet hivatali elődjéről George Everest angol ezredesről nevezzék el.

A következő években a német Schlagintweit-testvérek, Adolf és Hermann, 1856—58 között Nepalban jártak. Ők azt hitték, hogy a Gaurizankar nevű hegy a Mount Everesttel azonos. Azután így is használták nevét, míg Wood H. kapitány, az Indiai Topografiai Intézet tisztje, megállapította, hogy a Mount Everesttől 60 km.-re levő Gaurizankár egy irányból tényleg fedi a Mount Everestet s ez adott okot az összetévesztésre. Ő a Gaurizankár magasságát 7143 m.-ben állapította meg.

A magashegyi túristaság, az alpinizmus az 1900-as évek elején fejlődésének olyan magas fokát érte el, hogy a túristák legkíválóbbjainak lelkében jogosan fogamzott meg a Föld legmagasabb hegyének, a Himalájában levő 8840 m. magas Mount Everest, meghódításának a vágya. Magasságát újabban 8882 m.-nek mérték.

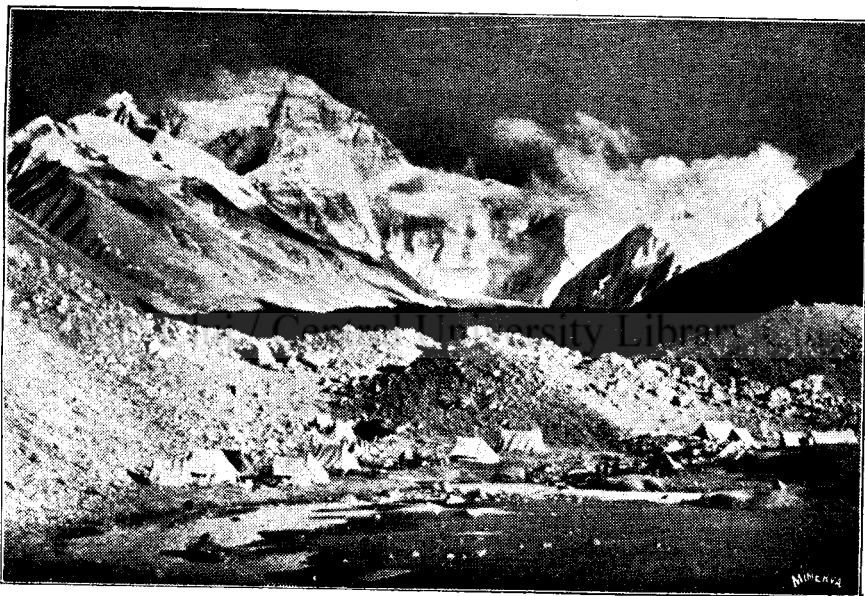
*

A Mount Everest meghódítását legelőször angolok tüzték ki célul.

A felderítő útát 1921-ben Howard—Bury ezredes vezette. Ez az expedíció — mely térképezte a hegyet — felfedezte a csúcsra felvezető egyetlen útát. Résztvett ezen az úton Mallory (olv. Mellöri), akivel még a következő két expedícióban találkozunk.

Ennek alapján indult el 1922-ben a második expedíció Bruce tábornok vezetésével. A Rongbuk gleccser völgyén hatoltak fel az 5030 m. magasan fekvő Rongbuk kolostorig, ahonnan a főtáborból kuli teherhordókkal felszállítva a felszerelést, egymásután állították fel a II., III., IV., V. és Finch és Bruce a VI. magas-táborát 7772 m. magasan. Innen többször próbáltak a csúcsra felhatolni. Malory és Norton 8225 m. magasságig jutottak oxigénium belélegző készülék nélkül, azzal pedig Finch és Bruce 8300 m.-ig. A harmadik ostrom alkalmával Mallory, Sommerwell, Crawford mellől négy kudit lesodort a lavina. Beszüntették a további ostromot, visszatértek Dardzsillingbe.

A harmadik expedíció ismét Bruce vezetésével indult el Dardzsillingből 1924 márciusában. Ez alkalommal Norton és Sommerwell 8137 m. magasságban a VI. magastábor sátrát állították fel és oxigénium belélegzés nélkül 8534 m.-ig jutottak fel. A VI. táborból indult el George Leight Mallory és Andrew Irvine (olv. Örvin) a nagy ostromra június 8-án, oxigén belélegző készülékkel. Odell a táborból távesővön nyomon kísérte és 8600 m. magasan látta őket utoljára június 8-án. Napokig várták visszatérőiket, vészjeleket adtak le: magnézium fáklyákat gyújtottak meg. Minden hiába volt. Válasz nem érkezett — nem tértek vissza. Talán lezuhantak, talán lavina, vagy a bekövetkezett monzun szél sodorta le őket, lehet, hogy erejüket veszítve megfagytak — pihennek örökre ott valahol „a Föld isteni anyja“ kebelén.

A Mount Everest a főtáborból.

De ez a katasztrófa nem félemlítette meg az angol túristákat. A következő évben a IV. expedíciót Hugh Rutledge vezette, folyton tökéletesebb felszereléssel. A legmagasabb 8352 m.-en felállított táborból indult el Smythe és Shipton, azonban heves hóvihar visszatérésre kényszerítette őket. Harris és Wager pedig próbálkozásuk alkalmával megtalálták Mallory v. Irvine jégcsákányát. Három kísérlet hiábavaló volt. Rengeteget szenvedtek főképen fagyások miatt, Smythe szívágulást kapott — de a hegy nem adta meg magát. Visszatértek.

Maurice Wilson angol kapitány 1934 nyarán át akarta repülni a Mount Everestet. Mivel nem kapta meg az engedélyt a dalai lámától, gyalog próbálta a csúcsot meghódítani. Teherhordóitól 7000 m.-en elválva, egyedül indult a csúcs felé egy sátorból, három kenyérből és 2 konzervből álló felszerelésével! A teherhordók egy hónapig hiába vártak reá: valószínűleg 7500 m. magasan hóviharba került és elpusztult. (Folytatása köv.)

A néprajzi gyűjtés módjai.

Irta: dr. Tulogy János.

Faluhelyen, havasi pásztoroknál, néprajzi tekintetben érdekes területen megszálló turistának, gyakran nyílik alkalma értékes néprajzi (ethnografiai) megfigyelésekre, gyűjtésekre.

Ezért az alábbiakban első bevezetőül egy általános, rövid tájékoztatót nyújtok e tárgyról.

A turista megfigyelheti, összegyűjtheti a nép szellemi életének megvilágulásait, amit folklóre néven foglalunk össze és ami az anyagi életre vonatkozik, melyet tárgyi néprajznak nevezünk.

*

A turista gyakran kell igénybe vegye a havasi pásztorok jóindulatát. Gyakran megismerheti életmódjukat, szokásaikat, a sztina belső berendezését, eszközeiket és tőlük dohányért, gyufáért cserébe, vagy pénzért tárgyak, esetleg használatból már kiment tárgyat tud főképen megszerezni.

Ha egy községben akarunk gyűjteni, esetleg annak, vagy egy nagyobb néprajzi területegységnek néprajzát akarjuk feldolgozni, akkor megmozgatásért a paphoz, tanítóhoz, vagy jegyzőhöz forduljunk.

Az ő kíséretükben vagy az általuk kijelölt megbízható, a községet jól ismerő ember vezetésével kopogjunk be a falu házaiba. Adjuk elő jöveteleink célját. Akkor legtöbbször nyitva áll megfigyeléseink előtt a ház és az udvara. Hímzéseket, faragott bútorokat, kanecókat (bokályok), tálakat stb. Gyakran kínálnak az ezekkel kereskedő falusiak is megvételre.

A megvásárolt tárgyakról jegyzéket készítünk: feljegyezzük a gyűjtés helyét, idejét, népies neveiket, készítési, alkalmazási módját, a készítés idejét. Csak így lesz igazán értékes a gyűjtött tárgy.

Legbőségesebb aratás a régi, jómódú házakban, azokban is, a padlásra is lehetséges. Itt találjuk leggyakrabban a már használatból kiment, kihalt tárgyakat, melyek begyűjtése nagyon fontos. A használati tárgyak különböző fajából fejlődési „tipológiai sorozat”-ok számára, esetleg cserépedényként többet is gyűjthetünk.

Elvünk legyen az, hogy minél többet rajzoljunk és lehetőleg fényképezzünk. A telek beosztását, a házak belső felépítését, a bútorok elrendezését, a gazdasági épületek beosztását alaprajzban rögzítjük meg. A bútorokat lerajzoljuk. A templomot, házat, gazdasági épületet, kaput, néprajzi szempontból jellegzetes típusokat, csoportokat, a templomba vezető, vagy onnan jövő, esküvőre menő népséget, lakodalmi, karácsonyi szokásokat lefényképezzük.

Ez utóbbi ünnepi alkalmakkor, a fonóban, kukoricafosztás stb. (kardok) alkalmával gyűjtjük össze a meséket, népdalokat, verseket.

Igy turista útjainknak gazdag lelki tartalmát fogjuk gyarapítani és értékebbé jutunk a néphez, ami a turistaságnak egyik legfontosabb feladata.

EGYESÜLETI ÉLET

Titkári beszámoló az 1935. évről az E. K. E. 1936. május 29.-én tartott tisztújító közgyűlésén.

Tartotta: **dr. Balogh Ernő.**

Az E. K. E. fennállásának ma 46-ik évében jár. A majdnem félszázadot kitevő életében voltak kisebb-nagyobb nehézségek, de nem volt még egyetlen közgyűlés sem, mely olyan küzdelmes évről számolt volna be, mint ez a mostani. Ha igaz, hogy a megpróbáltatásokban nyilatkozik meg az életerő, úgy az elmúlt év erőpróbája után bizhatunk magunkban.

Az előbbi közgyűlésen vázolt nehézségek, melyek akkor még csak múzeumunkat érintették, a múlt évbe átmenőleg veszedelmesen tovább fejlődtek. Nemcsak az 1934. aug. 20-án a hatóságtól hivatalosan lepecsételt múzeumunk nem nyílhatott meg többé, hanem az 1935. év elején a várostól kapott felszólításra — tárgyalásaink ellenére — ki kellett a Mátyás-házból költözzünk, minthogy a város a házra vonatkozó régi szerződésünk érvényességét nem ismerte el. Az átköltözködés meg is történt a Mátyás-házzal szemben levő (Str. Matei 4. sz.) ház emeleti helyiségeibe.

Átköltözködésünk után múzeumunk egy időre még ott maradt, csak hónapok múlva volt módunkban azt is elköltöztetni, anyagát ládába csomagolva, egyelőre elraktározni. De nem az egészet, mert egy részét, köztük a román vonatkozású anyagot egészen kénytelenek voltunk a városnak átengedni azon elmaradt házbér fejében, melyhez a város a háború előtt kötött szerződésünk érvényességének el nem ismerésénél fogva jogot formált. A sok ezernyi múzeumi tárgy elköltöztetésének irányító gondja, sőt részben fizikai kivitele is *Herepei János* múzeumi igazgatónk vállaira nehezedett. Mellette *Fülöp Géza* és több tagunk segédkezett a szinte hetekig tartó igazán nagy, sőt napszámosinak mondható munkában.

Hangsúlyozom, hogy a nehéz napokat lelkes tagjainknak a megpróbáltatásokkal csak fokozódó áldozatos segítségén és ragaszkodó bizalmán kívül semmi más nem könnyítette, sőt később, mikor átköltözködésünk után éppen csak enyhültek valamit a súlyos gondok, még nem várt oldalról is igaztalan támadások tüzebe kerültünk.

Az átköltözködés költségei, megmaradt múzeumi anyagaink becsomagolása és elszállítása, bár ez utóbbiakban a város segítségünkre volt, továbbá új helyiségeinknek a bére természetesen hatalmas új kiadásokat jelentett, melyek az egyesület anyagi erejét a végletekig igénybe vették. A pénztelenség nyomasztó gondja, melyet az is fokozott, hogy múzeumunk látogatási díjából befolyó jövedelem most természetesen megszűnt, sokkal nagyobb volt, semhogy azon lényegesen enyhítettek volna azok az önkéntes adományok, melyekkel nemes lelkű s a nehézségeket átérző turista testvéreink tagdíjukon felül is segítettek.

Az átköltözködéssel adminisztrációnk a rendes mederbe visszazökkent ugyan, de mint nehéz gond ott sötétlett tovább is elraktározott múzeumi anyagaink sorsa. A vezetőség előre sejtve a szomorú jövőt, tulajdonképpen már a kilakoltatás előtt sokat foglalkozott a múzeum új elhelyezésének lehetőségeivel, melyek közül egy eszme megvalósítására már jó előre meg

tette a lépéseket. E terv szerint szövetkezeti alapon próbálkozott a múzeum állíthatására megfelelő helyiségekhez jutni s e célból szélesebb körű felkutatást is intézett társadalmunkhoz, mely akkor eredménytelen maradt, most azonban mégis mutatkozik eredménye.

Turdahasádeki menházunk készen áll, bebutorozása és felszerelése, melyet szobánként egyes tagjaink vállaltak, most van folyamatban. Éppen ezért az erre vonatkozó végleges elszámolás sem lehetséges, már azért sem, mert az építésre vonatkozó egyes tételek ma sem állanak még mind rendelkezésünkre.

A múlt évben tartott az egyesület több tisztikari gyűlésen kívül — hiszen a kiköltözködési idő körül a tisztikar hosszú időn át szinte állandó összejárásokat folytatott — 5 választmányi gyűlést, szept. 8-án a turdahasádeki menház avatása alkalmával díszközgyűlést, amelyen *Bors Mihály* földbirtokos urat elnökünkkel választottuk, kinek személyéhez ma is bizalommal és szeretettel ragaszkodunk, továbbá nov. 23-án rendes közgyűlést. A múlt év könyvünk a múlt év végén 1387 számmal zárult. Ez mintegy 700-al kevesebb, mint az azelőtti évi, ami annak tulajdonítható, hogy levelezésünket lehetőleg lecsökkentettük nehéz anyagi viszonyaink miatt.

Az E. K. E. helyi tagjainak a száma az 1935. végén 551 volt. A helyi tagoknál a szaporulat az azelőtti évvel szemben tehát kerekben 100, ami annyival is inkább örvendetes, mert a létszám emelkedés szilárd irányt mutat. Az elmúlt 3 év idevonatkozó statisztikája ugyanis a következő: 1933. év végén 386, 1934-ben 450, 1935-ben 551. Ezzel szemben a vidéki tagok száma megállapodást mutat, amennyiben ez a tavalyi 1230-al szemben csak 1242-re emelkedett.

A küzdelmes múlt évet még fájdalmasabbá tették szomorú veszteségeink. A halál aratása lesújtó minden egyesületre akkor is, ha vele csak egyszerű közkatonának dőlnek ki a megszokott testvéri sorból, de még szomorubb, ha régi, nagyérdemű s az egyesületre annyi fényt sugárzó vezérek vannak örökre meg. Legközelebről érintett a veszteség örökös tiszteletbeli elnökönknek, *dr. Szádeczky Kardoss Gyulának* a halálával. Egyesületünket, mint akkori elnök ő vezette ki az imperiumváltozást követő nehéz időktől s később is meglehetősen érdeklődéssel kísérte szeretett egyesülete lépéseit. Október 16-iki választmányi gyűlésünkön még hátorított lelkes szavaival a küzdelmes munkánkban, sőt ebből tevékeny részt is kért — és nov. 10-én már temették. Magas vonalú és példátlan szorgalmu életéről az „Erdély“ 1935. 6-ik száma részletesen emlékezett meg. Nemsokára rá testvérbátyját, *dr. Szádeczky Kardoss Lajos*, budapesti nyug. egyet. tanárt, a nagy hírű történettudóst szólította el a halál. Az E. K. E. megalakulásától fogva egyik legkiemelkedőbb értéke volt egyesületünknek. Az első időkben alelnöke, hosszú időn át, egészen 1916-ig az „Erdély“ szerkesztője, kinek folyóirat régebbi évfolyamaiban sok értékes cikkével is találkozunk. Aug. 13-án hunyt el *mikházi Kovács Géza*, régi érdemes főtisztkarunk, ki nemcsak ezt a tisztséget töltötte be hosszú időn át, hanem társszerkesztője volt az „Erdély“-nek, e mellett az E. K. E.-nek több turista alkotásával maradandó érdemeket szerzett. Testileg itt hagytak, de önzetlen, értékes áldozatos munkájukban megnyilatkozó egyenes jellemük az E. K. E.-nek történeti nagyságaivá avatja őket, kik nem múló emlékükkkel, mint győztes példaadással még a síron túl is szolgálják az egyesület nemes céljait.

(Folytatása következik.)

Tagjaink és előfizetőink figyelmébe!

A közgyűlés határozata értelmében a tagsági díj továbbra is 120 le marad, de a folyóiratért tagjaink még 60 lejt kell fizessenek. Nem tago előfizetési díja 100 lejt.

Reméljük, hogy tagjaink, előfizetőink, megértő, áldozatos lélekkel veszi tudomásul ezt és akkor folyóiratunkat havonta pontosan megjelentetjük.

Kérjük tehát minden tagunkat, előfizetőnket, hogy jelentsék be igényüket a folyóiraatra, az előfizetési díjat utalják be a központba.

Ezúttal tagjaink tudomására hozzuk, hogy egyesületünk történetét és alapszabályainkat tartalmazó folyóirat szám 10 lejért kapható a főpénztárosnál.

Egyesületünk központjának hivatalos helyisége Cluj, Str. Bratianu 2 szám alatt van, ahol tagjaink a társalgó-, könyvtár-szobában a könyvtára használhatják, turista folyóiratok, napilapok állanak rendelkezésükre. — Egyesületünk akkora helyiséget bérelt, hogy múzeumunk kiállítása is most már lehetővé válik, melyen Herepei János múzeumi igazgató és lelkes munkatársai fáradoznak. — Egyesületünkben a titkári hivatalos óra minden nap délelőtt 11–12 óra 30 percig, délután 5–8-ig van. Az ügyvezető alelnök főtitkár, főpénztáros, könyvtáros és szerkesztő hétfőn és pénteken 6–8-ig tartanak hivatalos órákat. Hivatalos órák alatt tagjainknak, turistaság köréből vágó ügyekben hozzánk fordulóknak szívesen állunk rendelkezésére.

Adat a hazai turistaság történetéhez

Báthory Zsigmond tutajos kirándulása az Arieșen 1592 nyarán.

A következőkben dr. Bitay Árpádnak hasonló címen a Keleti Újság 1931. XVI. évf. 84. számában megjelent cikkét óhajtom ismertetni, hogy ezt az értékes történelmi adatot megőrizzük a turistaság számára.

Báthory Zsigmond alba-iuliai fejedelmi udvarában az 1590-es években víg élet folyt.

Gyulai Pál a fejedelem udvartartásának egyik fő embere rendezte meg a tutajos útát 1592. június 11-én Lupșától Buruiig, melyet egy levélben Gerendi János főispánnak Gyulai a következőképpen írt le:

„Lupșán egy ebédön vendéglöttem ú Nagyságát. Az Aranyoson Boróczy víg mind szekereinkkel, kocsinkkal szép ernyős szálakon jöttünk alá konyhánk is a szálakon volt, ugyan mentünkben eleget sültöttek, főztek jeges csöbrökben borunk elég volt, hegedű és sípszóval és puskák harsogásával a víz két felén való kösziklák zengöttek.“

E nem kimondottan turista út felemíltetését érdemesnek tartottam mégis azért, hogy most nyár elején felhívjam tagjaink figyelmét nagyobb folyóinkra: Muresen és Olton kívül, ahol már hódolnak a kajak sportnak a Someșre, s talán még az Arieșre is, amelyen nagy vízállás esetén egy tutajos, vagy csónakos tura sok lelki gyönyörűséget nyújthatna.

Kezdjük meg a vízi-turistaság gyakorlását.

T. J.

A TURISTASÁG HIREI

Hazai hírek.

Egyesületünk ciuc-i osztálya lelkes elnökének, Vámszer Géza tanárnak, kezdeményezésére a delniúi XV.-beli Szent János templom restaurálására indított mozgalom eredménnyel járt. A dr. Pál Gáborné elnöklete alatt működő bizottsághoz 25.000 lei gyűlt össze, a vármegye 18.000 leit szavazott meg, a község közbirtokossága a szükséges faanyagot ajándékozta. Így Schmidt József építész díjtalan vezetése mellett Pusztay Gyula ácsmester november közepén megkezdte a munkát. Ime, az igazi turista lélek nemes, kultúrális gyümölcse!

A „Floarea Reginei“ (gyopár) Turista Egyesület 1935. X. 13.-án megalakult. Elnöke: Kacsó Tivadar. Hivatalos helyisége: Cluj, Calea Moșilor 8.

A „Vulturii“ Sasok Turista Egyesülete az „Egyetértés“ Sport Kör „Sasok“ turista szakosztályából, önálló turista egyesületté alakult a november 10.-én megtartott közgyűlésén. Elnöke Erdelyi Ferenc, főtitkára Both Zoltán. Hivatalos helyisége: Oradea, Str. A. Lazar 14.

A Touring Club Român hírei. Mult éviolyamunk 3.-ik számában felhívtam a figyelmet a TCR. „Secția Frația Munteana“ hivatalos közleményeire, melyek a „Patria“ szerdai számában hetenként megjelennek. Abban és a következő számban is közöltük és a jelen számban is közöljük e hivatalos közlemények alapján az alábbiakban a román turistaság legfontosabb, általános érdekű eseményeit és a turista irodalom ismertetését.

Scărișoara-Beliora melletti Șesul Craiului ritka növényeiről és tájképi szépségeiről híres területét, mint rezervációt kijelölte szeptember 14.-én, dr. Alexandru Borza egyet. tanár a Természetvédelmi Bizottság elnökének vezetése alatt egy hivatalos személyekből álló bizottság.

A Bihorban a Galbina völgyében „Câmpul Florilor“-on a TCR. „Frația Munteana“ menedékház építését határozta el.

A TCR. „Secția Maramureș“, mely területén útjelzéseket végzett, a Prislopon Maramureș és Bucovina közötti út 1418 m.-es, legmagasabb pontján menedékházat létesített, Lutoasa-n pedig tervezí menedékház építését.

A TCR. „Detunata“ alosztályt, turista irodát, létesített Abrud szék-hellyel november 1.-én, S. Micu tanár és I. Ciocârlan kapitány vezetésével. Câmpești-n és Aiud-on is tervezí alosztály felállítását.

A Muntele Mic-on (Banat) Timișoara város 15 szobás házat épített, mely turistáknak is rendelkezésre áll.

A Pogăceaua-hegyen az Arieș-völgyi Lupșa-tól északra, október 26.-án, meg volt az 5. vadászrezred által épített menedékház avatása, melynek 12 szobájában 200 ember részére van hálólhely.

Turisták.

Sizők!

**BAERING sportárú megbízható
és jó!**

Vásárlásoknál keressük ezt a márkát!

Dr. Alexandru Borza egyetemi tanár, a „Szabad Egyetem“ előadási sorozatban, november 15.-én, a Câmpia-ról tartott nagyértékű vetített képes előadást.

Az SKV. a Postovarul-on szeptember végén avatta, az 50 év előtt épült menedékháza mellett két emeletes, modern berendezésű menedékházat, melyet Braşovi osztálya tiszteletbeli elnökéről, „dr. Julius Römer menedékház“-nak nevezett el.

Külföldi hírek.

Az Aggteleki cseppkőbarlangnak, — melyet már részben villanyvilágítással és modern utakkal, hidakkal látott el a Magyar Turista Szövetség július 28.-án, meg volt a hivatalos bemutatója. Így ez a csehszlovákiai felfedezésével a szintén modernül berendezett Domică-val együtt, Európa leghosszabb cseppkőbarlangja, rövidesen méltán fogja felvenni a versenyt Postuniai (Adelsberg) cseppkőbarlanggal. Mikor érjük meg, hogy barlangjaink közül bár a gyönyörű Meziádi cseppkőbarlangunk meg legyen védve a folytonos rombolásoktól, hogy kellő világítást és utakat kapjon?

Az Aggteleki cseppkőbarlang gondnoka, Keszler Hubert mérnök, barlang airtala nehéz munkával feltárt „Paradicsom“ nevű részletében tartotta november 10.-en esküvőjét, dr. Motti Maria paleontológussal, aki szintén kiváló barlangkutató.

A Budapesti Turista Egyesület Alpin osztálya, ugyanakkor vándorgyűlést a Budapest melletti Solymári barlangban tartotta. Az igazgató turistalélek gyönyörű megnyilatkozásai!

Miss Annie Peck, híres hegymászónő, 1935 augusztus elején New-Yorkban meghalt. Egyetemet végzett; középiskolában, majd egyetemen tanított.

Megmászta 1895-ben a Matterhornt. Két év múlva Mexikóban a Popocatepetl (5452 m.) és az Orizaba (5550 m.) csúcsára jutott fel.

Svájc és Tirol sok 3000 m. magas csúcsán járt. Legnagyobb sikereit Dél- és Közép-Amerikában érte el. A perui Mount Hausearan (6580 m.-es) csúcsára 1908-ban két sikertelen kísérlet után feljutott. A Limai Földrajzi Társaság tiszteletére ezt a csúcsot „Cumbre Anna Peck“-nek nevezte. A perui Mount Coropuna csúcsát 60 éves korában mászta meg. Nyolcvan éves korában több ezer mértföldes repülő-utat tett meg, hogy még egyszer lássa Peru, Bolivia és Közép-Amerika azon csúcsait, melyeken fenn volt. Sőt 82 éves korában két év előtt — több magasabb csúcsra ment fel New-York körüli hegyekben.

Dr. Tulogdy János

Vásároljon SPORTRUHÁT és TAKARÓT a

GROMEN & HERBERT S. A.

SIBIU és CIŞNĂDIEI posztógyárak **CLUJ**
Ierakatától, Calea Regele Ferdinand 13.

IRODALOM

Merza Gyula: Ötven év a toll szolgálatában. Tiszteletbeli elnökünk ezen a címen egy füzetet adott ki. — Írói működésének e szép évfordulóján nekünk kell elsősorban meghajtani *Merza Gyula* előtt az elismerés lobogóját, a gyopáros lobogót, mert a 600 tételt felölelő irodalmi felsorolás legnagyobb része a turistaság tárgykörébe vág, a legtöbbször megírását a turistaság eszméjének, egyesületünknek rajongó szeretete sugalmazta.

A változatos tárgykör, melyekben dolgozott és dolgozik fiatalos szellemi erővel ma is, nemes lelkének magas szellemi színvonalát, nagy írói készségét, sokszor kedves humorát és köztiszteletben álló, szeretetreméltó egyéniségét tükrözik vissza.

Egyesületünk nevében ez alkalommal is hálaival köszönjük nagy jelentőségű munkáját, egyesületünk iránti rajongó szeretetét és kívánjuk, hogy Isten kegyelméből még nagyon sokáig járhasa a Természetet, hogy ott erőt gyűjthessen a szellemi munkára is.

Turisták évkönyve. *Záray Jenő* aradi oztályunk elnöke és *Bársony Kornél* választmányi tagja szerkesztésében ennek a nagyjelentőségű kezdeményezést jelentő évkönyvnek első 1935—36-ra szóló kötete megjelent.

A 100 oldalas, változatos tartalmú évkönyvet minden turistának kötelessége volna megvenni, hogy ezáltal is elősegítse a következő kötet megjelenését.

Megrendelhető *Bársony Kornél* mérnöknél Aradon, Str. Consistorului 21. szám alatt és egyesületünk központjában, hol *Bársony Kornél* 100 példányt azzal a nemes céllal adott át eladásra, hogy a befolyt összeg felét *turista karácsonyfa* alapra adományozza.

Beesüljük meg a követésre méltó nemes példát és a kitűzött cél megvalósítását segítsük elő az évkönyv megvásárlásával.

Bihori útikönyvek címen *Papp Lajos* szerkesztésében és kiadásában megindított könyvsorozatnak megjelent az első kötete, mely *Stána de Vale*-t és környékét dolgozza fel.

A színes címlappal ellátott 100 oldalas *Czárán* szellemét követi a nagyonyó kalauz, melynek megírásában *Kursinszky Kálmán* és *Papp Lajos* mellett *ifj. Mátyás Vilmos*nak van oroszán része a kalauz rész megírásával. Minden *Bihort* járó turistának nélkülözhetetlen utitársa lesz, mert képek és *Radványi-Román Károly* művészi címlapja és kilátó képei, tájképek mellett *Mátyás Vilmos* által rajzolt kitűnő térképvázlatok is könnyűvé teszik az általa való tájékozódást.

A *Turista Élet*-ben való ismertetése azt írja róla, hogy „a világháború óta ez az első, nálunk megjelent magyar nyelvű turista kalauz.” Ezt helyesbíteniünk kell, mert 1934-ben *Bányai János*nak *Odorheiről* és *Vámszer Gézának Ciuc megyéről*, 1935-ben *Tréger Lajos*nak *Baia-Mare környékéről* szóló kalauza jelent meg.

Urosz Ferenc: Cluj kalauza, **Bányai János:** Válcsele kalauza a Székelységben és **dr. Lévay Lajos:** *Odorheiről* szóló kalauza jelent meg.

A **Turista Élet** és több turista egyesület hivatalos lapjának megszünését jelentette be *Papp Lajos* főszerkesztő a folyóirat 1936. 5—6. számában. — Midőn ezt a turista lélek őszinte szomorúságával vesszük tudomásul, a legőszintébb köszönetet mondunk *Papp Lajos* hét esztendő, önzetlen, fáradtságot nem ismerő munkájáért abban a reményben, hogy nagyértékű munkájával minket, a hazai turistaságot továbbra is támogatni fogja.

Dr. T. J.